

Нюанси оподаткування постійних представництв

Гліб ТИМОФІЮК,
юрист EQUITY

Сучасна економічна політика України орієнтована на залучення іноземних інвестицій. Все частіше компанії-нерезиденти здійснюють підприємницьку діяльність в Україні шляхом створення постійних представництв. Тривалий час поставало багато питань щодо оподаткування діяльності таких представництв через специфічність їх юридичного статусу та недосконалість податкового законодавства, яке встановлює порядок їх оподаткування.

З метою належного визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств у постійних представництв нерезидентів 17.12.2020 р. Верховною Радою було прийнято Закон України №1117 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збору даних та інформації, необхідних для декларування окремих об'єктів оподаткування» (далі — Закон №1117). Ним внесено зміни до п. 60 підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України (далі — Кодекс), відповідно до яких нерезиденти (іноземні компанії, організації), які здійснюють господарську діяльність на території України та/або належно акредитували (зарєстрували, легалізували) свої відокремлені підрозділи, у т.ч. постійні представництва, і станом на 01.01.2021 р. (до вказаних змін передбачалося, що на 01.07.2020 р.) не перебувають на обліку в контролюючих органах, були зобов'язані протягом 3 місяців подати до кон-

тролюючих органів документи для взяття їх на облік у порядку, встановленому п. 64.5 ст. 64 Кодексу.

Водночас Законом України від 14.07.2020 р. №786 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо функціонування електронного кабінету та спрощення роботи фізичних осіб-підприємців» (далі — Закон №786) з 01.01.2021 р. постійні представництва нерезидентів виключені з кола платників податку на прибуток. Так, абз. 1 п. 133.3 ст. 133 Кодексу, згідно з яким постійні представництва до 2021 р. ставали на облік у контролюючому органі, з 01.01.2021 р. викладено у новій редакції, відповідно до якої нерезидент стає на облік у контролюючому органі за місцезнаходженням свого постійного представництва до початку господарської діяльності через таке представництво.

Таким чином, починаючи з 2021 р. взяттю на облік у контролюючих органах підлягають усі постійні представництва, які акредитовані (зарєстровані, легалізовані) на території України як відокремлені підрозділи, без реєстрації платниками податку на прибуток та за загальними правилами постановки на облік відокремлених підрозділів. Ті постійні представництва нерезидентів, які не акредитова-

емств) у періодах до 01.01.2021 р., залишаються платниками таких податків відповідно до вимог Кодексу до реєстрації як платники податків (у т.ч. податку на прибуток підприємств) відповідних нерезидентів.

Законом №1117 до 31.12.2020 р. включно у пп. 133.2.2 п. 133.2 ст. 133 Кодексу передбачено визначення як платників податку на прибуток підприємств постійних представництв нерезидентів, які отримують доходи з джерел походження з України

дитоване таке постійне представництво як відокремлений підрозділ на території України, має як платник інших видів податків:

- ✓ продовжувати перебувати на обліку в контролюючих органах у разі, коли йдеться про акредитований відокремлений підрозділ нерезидента, що має код ЄДРПОУ;
- ✓ бути знятим з обліку в контролюючих органах (за заявою в установленому порядку) у ра-

З 2021 Р. ВЗЯТТЮ НА ОБЛІК У КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНАХ ПІДЛЯГАЮТЬ УСІ ПОСТІЙНІ ПРЕДСТАВНИЦТВА, АКРЕДИТОВАНІ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ЯК ВІДОКРЕМЛЕНІ ПІДРОЗДІЛИ

або виконують агентські (представницькі) та інші функції стосовно таких нерезидентів чи їх засновників, а не самих нерезидентів. З урахуванням зазначеного постійні пред-

зі, коли постійне представництво не акредитоване як відокремлений підрозділ нерезидента і обліковується за 9-значним реєстраційним (обліковим) номером платника податків, який присвоюється контролюючими органами.

При цьому, відповідно до п. 60 підрозділу 10 розділу XX Кодексу, перевірки щодо нерезидентів (іноземних компаній, організацій), які здійснюють господарську діяльність на території України та повинні були стати на облік у порядку, встановленому п. 64.5 ст. 64 Кодексу, та якими не були виконані зазначені вимоги щодо їх відокремлених підрозділів, у т.ч. постійних представництв, що перебувають на обліку, можуть бути призначені з 1 липня 2021 р. (до внесених Законом №1117 змін передбачалося, що з 1 січня 2021 р.).

Водночас Законом №1117 внесено зміни до п. 141.4 ст. 141 Кодексу, відповідно до яких до 31.12.2020 р. включно обов'язок утримувати податок на прибуток підприємств при виплаті доходів нерезидентам зберігався за постійними представництвами нерезидентів, які здійснювали відповідні виплати.

Таким чином, обов'язок визначати податкові зобов'язання, подавати податкову звітність з податку на прибуток підприємств, утримувати податок з доходів з джерелом походження з України зберігається за постійними представництвами нерезидентів до реєстрації як платників цього податку відповідних нерезидентів. [ЮФ](#)

ні (зарєстровані, легалізовані) на території України як відокремлені підрозділи, взяттю на облік не підлягають.

Крім того, п. 60 підрозділу 10 розділу XX Кодексу доповнено новим абзацом, згідно з яким постійні представництва нерезидентів, які були зарєстровані платниками податків (у т.ч. податку на прибуток підпри-

ставництва нерезидентів перебувають на обліку як платники податку на прибуток підприємств до реєстрації як платників цього податку відповідних нерезидентів. Нерезиденти, постійні представництва яких перебувають на обліку як платники податку на прибуток підприємств, були зобов'язані протягом 3 місяців (з 01.01 до 31.03.2021 р.) подати до контролюючих органів документи для взяття їх на облік як платників цього податку у порядку, встановленому п. 64.5 ст. 64 Кодексу.

Після взяття на облік іноземної компанії як платника податку на прибуток її постійне представництво знімається з обліку як платник цього податку і залежно від того, чи акре-